

Bendri metodikos bruožai:

1. Veiklos centrai - mokymuisi ir pasaulio pažinimui;
2. Vaiko veiklos pasirinkimo laisvė - patirties kaupimui;
3. Šeimos, bendruomenės, įstaigos sąveika ugdymo procese.

Metodikos galimybės ir privalumai

Darželyje, kurio centre – vaikas, pagrindinis dėmesys skiriamas ugdymo procesui, tik po to rezultatui, o didžiausia vertybė – vaiko gyvenimas “čia ir dabar”. Ši nuostata padeda geriau paruošti vaiką gyvenimui ateityje.

Metodika diegiama remiantis valstybine vaikų darželių programa „Ikimokyklinio ugdymo gairės – programa pedagogams ir tėvams” ir grindžiama principais:

- Siekiama visuminio vaiko raidos sričių ir ugdymo turinio integracijos;
- Ugdymas individualizuojamas;
- Stebima vaiko asmenybės raida;
- Žaidimas ir darbas - neatsiejami;
- Veiklos planavimo atskaitos taškas - vaikas, jo poreikiai, geriau ar mažiau išsivystę gebėjimai, šeimos lūkesčiai;
- Naudojami į šeimą orientuoto bendravimo ir bendradarbiavimo būdai;
- Pakitęs pedagogo vaidmuo – auklėtoja stebi vaiko raidą ir modeliuoja ugdymo turinį bei grupės aplinką, stengiasi būti šalia vaiko;

Šis projektas atveria galimybes tiek ikimokykliniam, tiek pradiniam, tiek ir dalykiniam ugdymui, orientuotis į vaiką ir jo šeimą. Vaikai gauna galimybę rinktis ir suvokti pasirinkimo padarinius. Pedagogai, individualizuodami ugdymą, gali atsižvelgti į vaikų poreikius ir interesus, raidos ypatumus. Tėvams suteikiama galimybė dalyvauti vaiko ugdyme, jaustis lygiaverčiu partneriu, sekti vaiko “augimo” ir vystymosi procesą. Daugiausia čia laimi vaikai, nes galimybė rinktis veiklą, eksperimentuoti, priimti sprendimus, didesnė raiškos ir atradimų laisvė, suteikia vertingos patirties, skatina mąstyti, nebijoti sunkumų, būti laisvais ir kūrybingais, nebijoti pokyčių ir įtakoti juos. Metodika „Gera pradžia“ siūlo laisvą vaiko veikimą specialiai įrengtoje aplinkoje, jam eksperimentuojant, akcentuojant paties proceso svarbą.

„Ugdymas – tai kryptingi veiksmai, kuriais siekiama tikslingai formuoti pageidaujamus vaikų bruožus bei savybes“ (prof. J.Vaitkevičius).

Į vaiką ir jo šeimą orientuotas ugdymo procesas ir daiktinė aplinka, turi savo specifiką, o filosofija teigia, jog vaikas geriausia vystosi, kai pats renkasi patirties kaupimo būdą.

Tam, kad paskatinti vaikus žaisti, dirbti ir tyrinėti, reikia gerai apgalvotos ir tinkamai įrūštos aplinkos. Patrauklios ir patogios grupės patalpose, vaikai ir pedagogai jaučiasi smagiai ir saugiai. Medžiagos, žaislai ir priemonės organizuotos į atskiras sritis, t.y. išdėstomos veiklos centruose. Rekomenduojami centrai:

- Šeimos - vaidmeninių žaidimų centras;
- Kaladėlių –statybinių žaidimų centras;
- Raštingumo - kalbos ir literatūros centras;
- Dailės - menų centras;
- Matematikos ir stalo žaidimų centras;
- Maisto gaminimo centras;
- Smėlio ir vandens centras.

Veiklos centruose yra didelė priemonių įvairovė. Jas vaikai naudoja kūrybiškai, įvairiais būdais veikdami jomis. Priemonės turi būti patraukliai išdėstytos ir lengvai prieinamos vaikams. Jie renkasi priemones savarankiškai, veikia su jomis žaisdami, taip kaupdami patyrimą. Vaikai mokosi vieni iš kitų, žaisdami mažomis grupelėmis, ir turi galimybę natūraliai bendrauti tarpusavyje. Tai sudaro sąlygas savarankiškam problemų sprendimui, sprendimų priėmimui, saviraiškai, skirtumų

suvokimui, savarankiškumo ugdymui, o taip pat mokymuisi iš labiau patyrusių bendraamžių. Centrai leidžia pasirinkti mokymo sritis ir priemones.

Grupės aplinka formuojama laipsniškai, ir skirtingai ji atrodo mokslo metų pradžioje, vėliau pildoma vaikų darbais, keičiamos priemonės mokslo metų eigoje ir jau kiek kitaip – pavasarį, mokslo metu pabaigoje. Aplinka keičiama dalyvaujant vaikams, nes jie svarbiausi ugdymo proceso dalyviai.

Individualizuotas ugdymas. Pedagogai, diegiantys metodiką „Gera pradžia“, sukuria sąlygas vaikams tapti aktyviais, pilnaverčiais ir orientuotais į sėkmę, suaugusiais. Ugdytojams turi rūpėti betarpiškas vaikystės patyrimas. Tai įgyvendinama atskleidžiant žaidimo ir individualizavimo vertingumą. Individualizuotas ugdymas, reiškia, kad grupės dienotvarkė atitinka kiekvieno vaiko veiklos ir poilsio poreikius. Tai reiškia, kad grupės įranga, išplanavimas ir priemonės, skatina kiekvieno vaiko augimą, o pasirinkti užsiėmimai, atitinka įvairių išsivystymo lygį. Vaikai patys dalyvauja individualizacijos procese, pasirinkdami veiklos centrą, rinkdamiesi priemones ir žaislus veiklai ir ugdymuisi. Planuodama lanksčias ir įdomias veiklas, įdėmiai stebėdama vaikus jose, auklėtoja gali, esant reikalui, keisti ar adaptuoti užsiėmimus bei mokymo priemones. Tam, kad maksimaliai panaudoti ugdymo individualizavimą, dauguma visos grupės užsiėmimų pravedama mažose grupelėse. Dienotvarkėje turi būti atsižvelgiama į kiekvieno vaiko veiklos ir poilsio poreikius. Individualizavimas – svarbi į vaiką orientuoto ugdymo dalis, kadangi kuo labiau individualizuota veikla, tuo efektyvesnis pedagogų darbas.

Šeimos vaidmuo. Projektas darželiuose pakeitė šios institucijos vietą visuomenėje. Tapo akivaizdu, kad tai ne vien tik vaikų ugdymo, bet ir tėvų pedagoginio švietimo ir mokymo institucija, atvira tėvų iniciatyvoms. Tai institucija, įtakojanti naują vaikų ugdymo sampratą šeimoje, visuomenėje, ugdanti tokią tėvų kartą, kuri suprastų ir domėtųsi vaiko gyvenimu ir jų ugdymu ne tik namuose, bet ir darželyje. Darželis ir šeima neturi atsiriboti vieni nuo kitų, o kartu aptarti ugdymo strategijas, jų įgyvendinimo kelius, dalintis tarpusavyje mintimis apie vaiko gebėjimus, pasiekimus ir ugdymo uždavinius. Darželis tampa institucija, orientuota ne tik į vaiką, bet ir į šeimą. Vienas iš metodikos „Gera pradžia“ siekių – kad tėvai, kaip ir pedagogai, būtų pilnaverčiai ugdytojai. Mintyse pirmenybę teikdami šeimai, pedagoginę išmintį ir profesionalumą orientuodavome į darželį. Tėvai nebuvo linkę gilintis į tai ką vaikai veikia darželyje, nes jie nedalyvaudavo ugdymo procese.

Metodika siūlo atsigręžti į šeimą, rekomenduodama būdus, kaip sudominti tėvus darželio problemomis bei ugdymo procesu. Dešimties metų projekto diegimo patirtis įrodė, kiek daug dvasinių vertybių vaikams gali duoti tėvai ir kiti šeimos nariai, kai jie lankosi grupėje ir dalyvauja ugdymo procese, kartu vyksta į ekskursijas, švenčia įvairias šventes.

Bendradarbiavimas tarp šeimos ir ugdymo įstaigos yra reikšmingiausias faktorius, kuris lemia paslaugų kokybę, stresų sumažinimą ir vaiko pasiekimų galimybes.

Pedagogai bendradarbiaudami su vaikų tėvais nuolat ieško bendrų sąlyčio taškų.

Tėvų nuomonės, vertinant projektą.

Geriausi pedagogų darbo vertintojai yra patys vaikai ir jų tėvai. Sukaupta informacija liudija apie tai, kad vykdant projektą „Gera pradžia“ pakito ne tik pedagogų vaidmuo, bet ir pats požiūris į vaiką ir jo šeimą. Įstaigose atliekamos tėvų apklausos apie metodiką, patvirtina, kad tai kas vyksta darželiuose, tenkina jų lūkesčius, nes vaikas ugdomi savo žaidimų pasaulyje.

Keletas pastebėjimų iš tėvų anketų.

1. „Gera pradžia“ yra gera iš tiesų todėl, kad vaikus kasdien supa jauki aplinka bei nuoširdus ir šiltas auklėtojų dėmesys. Be šių svarbių dalykų bet koks projektas liks tik neįgyvendinama idėja.”(Monikos mama)
2. „Mes matome, kad vaikas čia vertinamas kaip asmenybė, o tai labai svarbu pačiam vaikui. Labai smagu, kad į žinių pasaulį, jo pažinimą, vaikas vedamas ne per „muštrą“, ne pagal trafaretus, o palengva, žaidimų forma, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko sugebėjimą, galimybes.”(Luko tėveliai)

3. „Mūsų vaikams ir mums tėvams labai pasisekė, kad gyvename tokiu laikmečiu, kai galime rinktis kokį darželį lankyti, kokį ugdymo metodą pasirinkti. Mes pasirinkome „Gera pradžia“ ir esame patenkinti, nes vaikai skirtingi o tai, kas tinka vienam, gali būti nepriimtina kitam. Taip pat labai svarbu, kad tėveliai pasirinkę šį projektą supranta savo vaidmenį jo veikloje.“ (Tado mama)
4. „Aš sutinku su nuostata, kad vaikai daug ko išmoksta žaisdami. Taip jie išmoksta bendrauti ir dalintis su kitais, rasti kompromisus, spręsti iškilusias problemas bendraujant tarpusavyje.“ (Roko mama)
5. „Man malonu, kad mano vaikas kiekvieną rytą noriai ir su užsidegimu skuba į darželį. Čia vaikai visapusiškai ir harmoningai lavinami, rūpinamasi jų fiziniu ir psichiniu saugumu, saviraiška, skatinamas vaikų savarankiškumas, kūrybiškumas, puoselėjama individualybė.“ (Lauros tėtis)

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu. Nuoširdus ir veiksmingas auklėtojos bendravimas su vaikais ir jų tėvais yra būtinas bet kuriai ugdymo programai.

Šaltiniai.

1. Regina Rimkienė, „Trumpa metodikos „Step by Step“ („Gera pradžia“) apžvalga“, 1996 m.
2. Audronė Trumpickienė ir Audronė Karklelienė, str. „Mokyklos kultūra ir patirtis“, 2006 m.
3. Audronė Juodaitytė, str. „Demokratiškumo ir humaniškumo pamokos“, „Žvirblių takas“ (19) 1998 m.
4. l/d „Aušrinė“ ir l/d „Židinėlis“ tėvų anketinės apklausos, 2004 m., 2006 m.

Paruošta Kauno Vaikystės pedagogikos centre, prie lopšelio-darželio „Aušrinė“, 2010

Metodininkė organizatorė Danutė Sidarienė